

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0-10

Št. 49.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1910.

Leto V.

Zdaj je čas!

Čim dalje bolj uvideva vsa javnost, da gremo časom nasproti, v katerih bo padla odločitev o delavskem vprašanju; ali bo zmagala socialna demokracija, stranka ljudskega zastrupljenja, stranka razrednega boja, ki si je napisala na svoj prapor pogin vsaki Cerkvi in vsaki veri, ali pa krščansko delavstvo. Prihodnost nam lahko prinese svobodo krščanskega mišljenja in krščanske organizacije, ali nas pa bo socialna demokracija uklenila v svoj neznošni jarem. Na nas krščanskih delavcih počiva naša prihodnost. Program naš in naša načela so jasna, zdrava, preizkušena, trpežna, neminljiva; na teh načelih se dá sezidati delavsko kraljestvo, solidna delavska organizacija, medtem ko se rušijo vsi socialno-demokratski gradovi, ki jih zidajo razni socialistični laži-modrijani na praporih teh socialno-demokratskih načel. Ali naša načela potrebujejo tudi mož, ki jim znajo življenje vlti in jih med nami uresničiti in pa izobražene ljudske mase, ki je tem načelom dostopna in se vanje uživi. Zato nam je treba predvsem živahne agitacije. Tega se socialna demokracija tudi zaveda, zato je glavno njeno delo agitacija. To se jim mora priznati, v tem so neprekosljivi in naravnost nasilni. Torej agitacije nam je treba, živahne na vseh krajih.

So ljudje, ki jih je težko kam premakniti in stoje ob strani delavskega gibanja z zavezanimi očmi in imajo na naša prigovarjanja kopo neopravičljivih zagovorov, s katerimi svojo nedostopnost k naši organizaciji izgovarjajo. Nekaj takih izgovorov in predsodkov hočemo tukaj navesti, da bomo znali take izgovore primerno zavračati.

»Jaz sem prestar za take reči,« pravijo eni, kakor bi se dolžnost delavske solidarnosti, vzajemnosti in požrtvovalnosti z gotovimi leti zmanjšala ali pa končala. Če ne drugega, naj pomislijo stari na svoje potomce, na nov rod, ki bo užival sad njih truda in organizacije. »Jaz ne potrebujem nobene organizacije,« pravijo zopet sodrugi,

ki žive v urejenih delavnih razmerah ali pa taki, ki imajo ali vsaj mislijo, da imajo dobronisleče delodajalce. Neštetokrat so taki delavci pri velikih delavskih bojih sami na svoji koži občutili, da so slabo sklepali. Kje na svetu pa imamo trajno dobro urejene delavne razmere? In če ima kdo to srečo, da ima dobrega delodajalca, ali ni njegova dolžnost, da pomisli tudi na milijone svojih tovarišev, ki so spremenljivosti delavske osode izpostavljeni in životarijo v bedi, katere sam ne občuti! »Jaz si doneške, katere moram organizaciji plačevati, raje prihranim,« mislijo tretji kateri se imajo za prav posebno modre in pametne in ne vedo, da so začeli na napačnem koncu hraniti. Ali se pravi to hraniti, ako vsak teden par vinarjev doneskov na stran deniš, pri tem si pa vsled svoje neorganiziranosti v nevarnosti, da ti delodajalec vsak teden par kron odgrizne. Drugi se zopet s tem izgovarjajo, češ, da so doneski previsoki. To ni resnica, doneski niso previsoki in vsak delavec jih lahko pogreša, samo če ima mrvico dobre volje. »Saj vse skupaj nič ne pomaga,« tožijo zlovoljneži, ki z zavezanimi očmi in gluhimi ušesi skozi življenje gredo, kajti drugače si ne moremo misliti, da bi prezrlji velike naravnost v oči bodeče delavske uspehe in velikansko delo, ki jih zanje strokovna društva opravljajo. »Če društva kake uspehe dosežejo, smo jih itak tudi mi deležni,« se smejejo koristolci, ki hočejo žeti tam, kjer niso sejali, uživati tam, kjer se niso trudili. Ti slednji so najslabši in največji škodljivci delavskih koristi in interesov.

Našteli smo celo vrsto takih ugovorov, s katerimi hočejo nekateri svoje pomanjkanje na delavski požrtvovalnosti prikriti. Najslabše je seveda, če pade kaka senca zgorajšne podobe na delavske zaupnike same. Tisoči delavcev si vzamejo take zaupnike za svoj zgled in stoje roke križem držeč delavskemu gibanju ob strani. Ljudje, ki vsako najmanjše delo v korist našemu gibanju odklanjajo, ne spadajo na taka mesta, kjer je treba celih, pogumnih, delavnih

mož, ki so kos svoji nalogi v današnjih burnih časih.

Prezreti ne smemo tudi odpora nekaterih delavskih žen. Od neke prirojene upogljivosti ali pa od nevednosti in miroljubnosti svojih žen se dajo nekateri delavci prepričati, da vse delavsko gibanje omalovažujejo. To je popolnoma napačna metoda! Glavna krivda seveda pada na može same, ki ne znajo v svojih ženah zanimanje za delavske težnje zbuditi in iz nasprotnice, prijateljice in pospeševaljice delavskega gibanja napraviti. Torej na delo!

Mrtva roka.

Čez nobeno stvar na svetu se ne bere v socialno-demokratskih časopisih toliko zabavljanja kakor čez »mrtvo roko«, ki je mrtva za dobre namene. S tem hočejo reči, da kopiči cerkev in duhovščina milijone, ne da bi širša javnost sploh od tega kaj imela. To je ena izmed tistih debelih laži, s katerimi socialni demokratje manevrirajo. Na koga se pa obrne javnost v prvi vrsti, kadar se kake denarne zbirke napravljajo, ali ne na duhovščino. Kdo prinaša svoj denar za zidanje cerkva, sirotišnic, bolnišnic, raznih zavodov, za ponesrečene, pogorele; ali ni v prvi vrsti duhovščina? Na koga se obračajo razna društva za podporo, na katera vrata trkajo najbolj reveži in bolniki, pred kateri prag stopajo največ lačni reveži, na koga se obračajo revni dijaki za podporo, ali ne na duhovnika? Kdaj pa smo od socialno-demokratskih voditeljev še kaj brali, da so za kak dober namen kaj darovali. Da, obogateli so že marsikateri socialistični voditelji od delavskih žuljev, to pač, ampak, da bi od svojega lastnega premoženja kaj za ljudstvo darovali, to so bele vrane.

Hm, mrtva roka! Vse cerkve in samostani v Avstriji imajo vsega skupaj 813 in pol milijonov premoženja. Seveda so med to všteta vsa poslopja, vsi zidovi, ki nič ne neso, ampak samo javnosti služijo. Na-

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Odpustite mi,« zakliče, »da stopim, dasiravno me niste poklicali, čez prag, ki je prepovedan mojim nogam; a strašne reči si pripovedujejo v mestu; ko sem šel tu mimo, vidim zastavljena vaša vrata, slišim vaše ime, ko se zgovarja z drugimi zarotniki. Ako vam morem pomagati, ako vam je treba pomoči — in da je potrebujete, priča vaš strahu obledeli obraz — ako vam morem —«

»Da, Plavt, lahko pomagaš,« seže Metela mladeniču v besedo. »Čuj me: odpovedovati se, to je žrtva, kojo bodeva prinesla sivi glavi mojega očeta v rešenje! Dovolj, da razvežem prisego, katero sem ti dala, — da postanem žena onega moža tam! V svoji roki drži življenje mojega očeta: moj, da' ga lahko reši; uničeno je z mojim, ne!«

Togotno zre Plavt na Milvija, ki se je umaknil v kot.

»Malovredni izdajica!« mu zagromi. »Prijatelja si mi vzel — kajti moj Avel zdi huje v ječi zbok suma, da se je udeležil naklepa, umoriti Nerona — in sedaj mi jemlješ še siloma mojo ljubljeno deklico. Vzemi jo tedaj: naj bo tvoja — ljubezen naj stoji za otročjo dolžnostjo — toda —« in solze mu skoro zadušé glas — »bodi jej dober, mil so-

prog, kakor bi bil jaz, imej jo neoskrunjeno, kakor bi bila meni!«

Metela ga premoti. Ne besedice več temu človeku, Plavt!« reče rahlo; »ali mu morda zaupaš kak občutek? Tebi pa hvala in srečno za zmirom!«

Metela mu poda roko, potem omahovaje gre počasi, skoro v medlevici, iz atrija, da gre v svojo izbo; noče se pokazati slabotne možu, ki je bil tako malovreden, da si je s silo pridobil roko deklice.

Žalostnega srca gleda Plavt za njo; Milvij pa šepetaje spregovori z Festulom nekaj besedi. Menjalec je videti tako potlačen in slab, da malo nagne glavo v znamenje, da privoli. Plavt gre k svojemu nekdanjemu varuhu.

»Zdravi, Mark Festul,« tako mu govori, »skrbite, da se Metela ne bo nikdar kesala, da je izpolnila svojo otroško dolžnost! Srečni!«

Že hoče iti, ko ga Milvijeva roka pri-
drži.

»Le eno besedo, Plavt!« reče izdajica. »Pravili so mi, da znate dobro posnemati pisavo Festula, svojega gospoda. Lahko mu skažete dobroto prej, nego se ločite: tu gre za to, da se pri tej priči izroči cesarju prošnja. Vsaj vidite: njegova roka se trese in je slaba, kakor otroška; posodite mu vi svojo.«

Plavt se ozre na Festula, ki z nagnjenjem glave pritrdi.

»Naj bo,« izpregovori nekdanji tajnik, »dajte mi papir — videti hočem, je-li moja ročnost še kaj vredna!«

»Skusite prej,« svari prekanjeni Milvij, »tukaj je plošča in tu držalo!«

Brezskrbno zapiše Plavt Festulovo ime na voščeno ploščo, a komaj potegne zadnjo črto, ko Milvij odgrne zaveso, ki loči atrij od dvorane in glasno pokliče zunaj stoječo stražo:

»Polastite se tega človeka, ki je najzlobnejši zarotnik in bi bil skoro pahnil v nesrečo s svojo hudobnostjo zvestega prijatelja carjevega! Tu-le je dokaz, da nekdanji tajnik Plavt zna izvrstno posnemati roko svojega gospoda! Da bi se znosil, ker mu je odrekel blago Metelo, je zlorabil svojo umetnost in je zapisal Festulovo ime, o čemur Festul ničesar ni vedel, na list zarotnikov. Hitel bom k cesarju, k mogočnemu vladarju, da bom dokazal Festulovo nedolžnost; vi pa peljite tega moža v ječo in skrbno pazite nanj, dokler ga ne povabi rabelj k sprehodu na prosto!«

Svoj surovi dovtip spremlja z zaničljivim smehom; Plavt pa stoji, kakor omamljen zbok nenadnega, ki je prišlo nadenj.

sprotno ima dunajski jud Rotschild 11.000 milijonov premoženja, torej 14 krat več kakor škofje, duhovniki, vse župnije, cerkve, samostani, bolnišnice in vsi dobrodelniki cerkveni zavodi skupaj po vsej Avstriji. In to velikansko premoženje nese enemu samemu judu 440 milijonov dohodkov na leto. Kaj bi pa bilo, ko bi naši socialno-demokratski poslanci stavili enkrat v državni zbornici ta predlog, da bi se temu možu, namesto da bi se cerkveno premoženje re-vežem in bolnikom v bolnišnicah odtegnilo, pa njemu za par let 400 milijonov vzelo in ubogim socialnim demokratom razdelilo; možu bi še zmeraj 40 milijonov ostalo, s katerimi bo briljantno shajal. Tukaj si obregnite svojo kožo, socialni demokratje, ki imate zmerom polna usta o cerkvenem premoženju.

Ampak socialni demokratje imajo druge bolezni; oni so sami v službi breznarodnega, kapitalističnega judovstva. Judje hočejo imeti tako ves svet v svoji oblasti; kajti jud je prepričan, da ga je Bog zato ustvaril, da mu kristjan služi. In pri tem delu mu gre socialna demokracija silno na roko. Za par rdečih kron, katere zviti judje iz svojega polnega žaklja sodrugom pred noge vržejo, gredo sodrugi z njimi čez drn in strn. Jud se povsod vmes utakne, samo da je profit zraven. In tako imajo tudi v socialni demokraciji judje povsod prvo besedo. Dr. Adler v Avstriji, Singer v Nemčiji in druge take lepo duhteče rdeče cvetke kakor Ellenbogen, Ingwer, Kohn, Aron, Mandelblüth, Feigelstock, sama pristna judovska kri! In ti ljudje govore o mrtvi roki!

Tobačno delavstvo.

TO INONO.

Dveh stvari se moramo danes dotakniti v predalu našega lista, dveh krivic, ki jih mora tobačna uprava odstraniti, v prilog našim delavcem. Prva stvar je penzija; je veliko delavk v naši tovarni, ki so začasno svoja službena leta prekinile, potem pa zopet nazaj v tovarno prišle na delo. Marsikateri izmed teh pa noče tobačna uprava teh let v penzijo šteti in tako so primorane stare izdelane delavke, namesto da bi na stara leta svoj zaslužen mir in pokoj uživale, v tovarni pezo svojega življenja prenašati, da se Bogu usmili. Največ je takih, ki so morale vsled bolezni v družini ali drugih družinskih razmer tovarni slovo dati; ko so se pa razmere zopet spremenile, zopet v tovarni za delo prijeti. Na vsak način bi bilo umestno in človekoljubno delo, da se tem delavkam vsa leta v pokoj štejejo in da se jih ne prisili, da morajo prav do zadnjega vzdihati v tovarni garati. Še star konj ima rad mir na svoja stara leta, pa ga ne bi človek zaslužil?

Druga taka zadeva je pa nastavljanje novih moči v tistih oddelkih, od koder so stari delavci v pokoj stopili. Urinila se je namreč v tovarni navada, da nastavi uprava na taka dobro plačana mesta, ki so jih stari delavci pustili, mlade moči, pa jim ne

da tiste plače, kakor starejšim, ki so odšli, ampak jim plačo zelo zniža. Na vsak način ta stvar ni v redu; kaj mlade moči manj zaslužijo ali so manj spretni, kakor starejši, ki so odšli? S takim postopanjem ni nobeden zadovoljen, ne starejši delavci, katere se pri taki priliki prezre, ne mlajši, katerim se plača zniža. Čas bi že vendar enkrat bil, da se plače uredi po službenih letih; tako je pri profesorjih, tako je pri uradnikih te ali one vrste, zakaj bi se tega tudi pri delavcih ne uvedlo. Upamo, da se bo tobačna uprava pri svojih nadaljnjih korakih, ki jih bo v prid delavstva storila, tudi ozrla na te dve res popolnoma upravičeni delavski zahtevi in jih razmeram primerno upoštevala. Naš koš sicer še ni izprazen, ali vzeli smo te dve prošnji iz njega, ki nas najbolj bolita.

Za umrle ude Podpornega društva v tobačni tovarni se bo brala prihodnjo nedeljo sv. maša ob 8. uri zjutraj v cerkvi Sv. Jakoba. Člane društva prosimo za obilno udeležbo.

Prometna zveza.

Shod v Bohinjski Bistrici. Plačilnica »Prometne zveze« v Bohinjski Bistrici priredi v nedeljo 13. novembra javni železničarski shod. Shoda se udeležijo gosp. Jožef Gostinčar, državni poslanec, in g. deželni poslanec J. Piber. Shod se vrši v prostorih g. J. Markeža ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vljudo vabi — sklicatelj.

Čuvaji c. kr. drž. železnic na progi od Ljubljane do Jesenic nikakor nismo zadovoljni z razmerami, ki vladajo v naši stroki, zato se tudi mi oglašamo v našem listu. Kako pa naj preživlja železniški čuvaj sebe in družino s kakimi 8 ali 10 otroci, ako ima na mesec samo 69 K plače. Saj še za kruh ni. Človek je 18 ur v službi, zraven mora biti pa še lačen, in nihče se ne zmeni, ako moremo ali ne moremo v takih razmerah opravljati službo. Moramo kot se zahteva, a pomagati se nam noče od strani naše drž. železniške uprave. Gotovo je upravičena zahteva od strani čuvajev po draginjski dokladi, kakor tudi po nočni, ki jo imajo vsi, samo čuvaji na progi ne. Vsakdo lažje in raje službo opravlja, ako mu ni treba skrbeti vsako uro, kaj bo dal jesti družini. Mesa si itak ne moremo kupovati, ker je predrago, poleg tega pa mislijo tudi še višji gospodje, da delavcu menda še škoduje. Kljub tem razmeram pa še tega ne uživamo, do česar smo po dosedanjih predpisih upravičeni. Železničarske žene, ki se vozijo z bližnjih postaj v Kranj kupovat živež, ker je cenejši, morajo v Kranju plačevati na kolodvoru pristojbine od prtljage, kljub temu, da se sme voziti s seboj do 25 kg prtljage, ne da bi se plačalo kako pristojbino, kar je že razvidno iz železničarskih vožnih izkaznic. Čudno, da se nam ravno v Kranju godi krivica. Ako si hoče kdo nekoliko pomagati, pa višji uradniki kršijo predpise, uslužbenec pa je vedno na enem in istem stališču. Kako je naša železniška uprava tudi bistroumna, dokazuje tudi to, da nima nobena vlakojavna potrebna stranišča. Gospodje so si menda mislili, ko so zidali, ako

delavcu ni treba jesti, tudi ni treba, da bi imel še kake druge potrebe. Prav bi bilo, ako bi naši poslanci se zavzeli v državnem zboru za čuvaje na progi. — Več članov »Prometne zveze«.

Iz Obljubljene dežele. Od uslužbencev v bohinskem predoru dosedaj ni slišala javnost ničesar. Marsikdo misli, da se nam tukaj cedi med in mleko kakor Izraelcem v obljubljeni deželi, a temu ni tako. Da se ta kraj imenuje obljubljena dežela, temu je vzrok vse kaj drugega. Krivice, katere se gode uslužbencem v tukajšnjem predoru, nam silijo pero v roke, da zve tudi širša javnost za tiste obljubljene dobrrote, katere uživamo mi železniški Izraelci v tukajšnjem predoru. Železniško ministrstvo je dovolilo vsem uslužbencem tukajšnjega predora primerno doklado (Tunnelzulage) in to od navadnega delavca do najvišjega uslužbenca v tukajšnjem predoru, izvzemši edino le delovodje (Bahnrichter). Iz sledeče tabele je razvidna doklada uslužbencev bohinskega predora. Železniški delavec 40 vin. dnevno, čuvaj v predoru 20 K mesečno, delovodja nič, signalni mojster 20 K mesečno, prožni mojster 40 K mesečno. Da je ta doklada zelo pomankljiva, to mora pač priznati vsak, komur so le količkej znane razmere v tukajšnjem predoru, posebno za nižje uslužbenec. Delavec, kateri mora v slabem zraku, v dimu in pri tako slabi razsvitljavi, da mnogokrat dalje seže, kakor vidi, celih osem ur opravljati naporno delo, bode pač vsak prepričan, da poleg slabe plače že zasluži nekoliko več kakor teh borih 40 vin. doklade na dan. Ravnotako je tudi s čuvaji v predoru, kateri morajo dan za dnevom požirati dim in tisti izprijeni zrak, tako da pridejo po peturni službi iz predora popolnoma črni, dimnikarjem enaki. Sploh vsak uslužbenec, kateri opravlja službo v predoru, zasluži to doklado, najbolj pa delovodje, kateri edini so pa od te doklade izključeni. Da je to očitna krivica, to je popolnoma jasno. Prožni mojster gre le enkrat na dan skozi predor; signalni mojster pa še vsaki dan ne, a vseeno sta deležna imenovane doklade in to še v največji meri. Ali mogoče delovodji ne škoduje sprideni zrak in smrdljivi dim ravnotako, kakor drugim uslužbencem. Ali nima ravno delovodja največjo odgovornost v predoru, saj ravno on mora gledati, da je proga skozi predor natančno uravnana. Kako pa se more to delo natančno izvršiti v temi in neznosnem dimu in še pri slabi razsvitljavi, bode pač vsakemu umevno. Zraven tega pa še paziti na delavce, da se pravočasno odstranijo s tira, da se ne zgodi kaka nesreča, ker se v predoru tudi vlaki križajo, a vlak se mnogokrat komaj na 50 m daleč vidi vsled dima. Neštetokrat sta že tukajšnja delovodja prosila, da bi se jima dala imenovana doklada, a na vse prošnje dobila sta le tiste sladke obljube, s katerimi železniška uprava tako blagodušno tolaži svoje uslužbenec, trpine! In ker sta slednjič na vse prošnje in zahteve dobila jasen odgovor, namreč da železniško ministrstvo tega ne dovoli, sta naredila na to izjavo prošnjo 26. junija 1909 na c. kr. železniško ministr-

»Mark Festul,« govori na tihem — in težka graja je v njegovej besedi — »Mark Festul, mene vlečejo v ječo, k smrti v rahljevih rokah, in vi molčite?«

Mark Festul le molči; pomrmra nekaj nerazumljivega ter se obrne v stran.

»Vzemite me,« reče nato mirno stražarjem, »vaši sili se ne bom ustavljal. A srd neumrljivih bogov bo ugonobil tiste, ki hočejo mene uničiti.«

Beriči ga obstopijo; med njimi v sredi zapusti Plavt Festulovo hišo.

Menjač se je menda zbudil iz svoje otrplosti, ko potihne šum.

»Kaj ste učinili, Milvij?« vpraša na tihem; »je-li bilo tega treba? je-li morala pasti ta žrtva?«

Oni, komur je veljalo vprašanje, se zasmije.

»Treba je bilo; sebi in vam obenem ustrezam, ako se znebim nadležnika. Naklep je bil zrel že v mojem duhu še prej, ko sem šel semkaj; toliko bolje, da je šel norec sam v past! Kako bi bil pač opravičil vaše ime, ki se nahaja med papirji zarotnikov? Vsi ti papirji so v Neronovih rokah! Utolažite se, stari mož; ne bo se vam skrivil ne las! Marveč sedaj se ukvarjajte s tem, kako bode te pospešili ženitovanje, da si bodo ljudje šepetali, kadar bode te šli čez cesto:

»To je tast velikega Milvija! To je tast rešitelja Neronovega!«

XI.

Zamišljen zre Neron na papir, kjer je narisana krasna ladja. Carov obraz je mrčen, le tupatam se posveti v njegovih modrih očeh oni divji žar, ki mu je lasten.

»To mi je že predolgo,« govori sam seboj; »sodniki imajo svinec v nogah in glavi. Kaj mi hasnijo smeti, ki jih žrtvujejo mojemu srdu? Pretekli so trije tedni, kar mi je kukavni Milvij razodel zaroto, da si je rešil in plačilo in še ni padla glava, pred katero bi moral trepetati vsemogočni Neron, ako bi še živel. Da je Epiharita, Agripinina bralka, med zarotniki — mi dá misliti — globoko misliti. Lokusta me ni zastonj svarila, mi zastonj v nemala tleče misli v mojem srcu v plamen. Moram jo odpraviti, moram jo! Ona ali jaz!«

Nemirno hodi po sobi goriindoli; slednjič obstane zopet pred mizo.

»Tu je zaprta žuželka v svitlem, prozirnem jantaru,« govori; »temna pika v svitlobi: to je senca, ki kali svitlobo moje duše, pregnati jo moram, pregnati na vsak način!«

Zagrinjalo se dvigne in zamorec Tigelin stopi pred cara, svojega gospoda.

»Prišel si od Agripine, moje matere,« reče brzo; »bil si v njeni hiši ob tirenskem morju! Kaj pravi k temu, ker je njena bralka v ječi, ker jo mučijo? Ali se mar boji, da bi ženska česa ne razodela? je-li prosila, naj prizanašamo njeni prijateljici? Kajne, dala je razumeti, da je ljudstvo nevoljno zavoljo moje krutosti, da bi Britanik drugače ravnal —«

»Ne, o gospod!« odvrne Tigelin. »Dobil sem Agripino mirno in mrzlo, kakor vselej; pritrdila je popolnoma, da mora Epiharito zadeti ostra kazen. Le nekaj je rekla, kar se mi je čudno dozdevalo; rekla je namreč: »Nikar naj Neron ne hodi predaleč; jaz poznam dušno moč Epiharite; s trapihom ničesar ne bode te prisilili iz njenih ust!«

»Misli!« zakliče Neron posmehljivo. »Bodemo videli! Ravno sedaj je trpljenje bralkino največje; mora obstati, kdo tiči še za kovarstvom! Misel, upreti se Neronu, je prevelika, da bi se skotila v neumnih glavah Pizona in Scevijs.«

»Kaj pa poreče moj car-vladar o Galbovem upor, katerega podpira vojskovodja Galski. Vindeks, kakor si pripovedujejo med ljudmi? Ali se mu to zdi otročja igra?«

»Pri smrtni kazni! Nihče mi ne sme govoriti o tem! Galbovi dnevi so šteti, toliko

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Feller-jevo odvajalne Rhabarbara kroglice s znamko „Elsa-kroglice“ Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poizkusite iste, ki pospešujejo prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubi, Elsa trg 16 (Hrvatsko).

stvo s popolnim zaupanjem, da se jima stvar ugodno reši. A žalibog tu sta se zopet korenito motila. Železniško ministrstvo jima niti tistega tolažilnega upanja ni privoščilo, ker sploh nikakega odgovora nista dobila. A vsakega potrpljenja je enkrat konec, zato odločno zahtevamo pojasnila, kaj je vzrok, da se na kolekovano prošnjo ni dobilo nikakega odgovora, ako je sploh tista prošnja prišla do c. kr. železniškega ministrstva. Zakaj je ravno delovodja izključen od te doklade, ko ima poleg delavcev najdaljši službeni čas v predoru. Vam, železniški delavci, pa kličemo, organizirajte se, združite se, stopite vsi v »Prometno zvezo«, da se bomo potem z združeno močjo vsi kot en mož lahko potegovali za naše pravice in za to, kar nam po vsej pravici gre; ker le v slogi je moč!

Med brati in sestrami.

Predavanja S. K. S. Z. Prihodnjo sredo, 9. t. m. predava v dvorani S. K. S. Z. g. profesor **F. Komatar iz Kranja**. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Pridite vsi! — V nedeljo 13. t. m. ob pol 4. uri popoldne se pojavlja v veliki dvorani »Uniona« veliko skioptično predavanje »**Slovenci v Jeruzalemu**«. Na sporedu je tudi več novih slik o slovenskih romarih.

Jesenice. Gorenjsko krščansko-socialno delavsko politično društvo sklicuje društven shod 6. novembra t. l. v nedeljo popoldne ob pol 4. uri na Savi v »Delavskem Domu«. Dnevni red: 1. poročilo o novem občinskem volivnem redu; 2. vzroki sedanje draginje, poročila g. M. Moškerc iz Ljubljane. Krščansko-socialno delavstvo do zadnjega moža na shod.

Sava. Minulo nedeljo so sklicali socialni demokratje shod o draginji. Agitirali so z Kristanom, da pride on poročat, pa jih je prav pošteno potegnil. Rajši je doma ostal. Ko le ni bilo Kristana, se pa Stare spravi za par minut na govorniški prostor, pa ni vedel nič povedati, odkod draginja izhaja. Trdil je, da sta kriva draginje dr. Šusteršič in dr. Krek. Za kmeta delata, kmetu sta preskrbela, da je dobil poceni mrvo, delavcem pa nič. Čekal je še o bivših shodih, pa je škoda prostora, da bi poročali te farbarije. Pristavimo samo to: Naj bode po socialno-demokratsko. Šusteršič in Krek sta kriva draginje, kmetom sta preskrbela poceni mrvo. To sta storila samo dva poslanca. Socialno-demokratskih poslancev je pa 88; bodo gotovo več moči imeli kot dva, bodo preskrbeli socialnim demokratom, da bodo jedli poceni kruh in meso. Ako pa tako veliko število nič ne stori zanje, potem so pa velike ničle.

To in ono.

Delavska konsumna društva. V Ljubljani ima krščansko-socialno delavstvo sedaj tri konsumna društva; delavsko kon-

vedi Tigelin: v bolečinah se bo zvijsal in krčil v kazen, ker se je predrznil sezati po Neronovi kroni in jaz —

Vnovič ga nekdo premoti v govorjenju. Ves preplašen stopi v sobano Bur, poglavar njegovih stražnikov.

»Slabo novico prinašaš carju!« ga navori Neron, »tvoje obličje to razodeva.«

»Hudo poročilo o cazar, ti donašam,« odgovori Bur, »Epiharita je mrtva; umrla je na tezalnici.«

»In je obstala?«

»Ne ene besedice; v trenutju, ko nikdo ni pazil nanjo, zadrnila si je vrv pri tezalnici okrog vrata in se zadušila.«

Neron zatepta ob tla. »Zato naj umro rabeljni, ki tako malomarno izpolnujejo svojo službo! Ali ničesar ni povedala? Ali ničesar ni razodela o Agripini?« vpraša počasno.

»Ne črhice ne; pač pa se kaže nezadovoljno rimljansko prebivalstvo, kojemu se je carova mati znala prikupiti z bogatimi darili, ker je napol posiloma odpravljena iz Rima; ljudstvo mrmra in —«

V njegovi zadregi se mu obotavlja jezik. »Povej le; vedeti hočem, kaj si drzne misliti rimsko ljudstvo!«

(Dalje prihodnjič.)

sumno društvo je namreč odprlo zadnji čas svojo filijalko pri Sv. Petru. Tako imamo sedaj tri prodajalne: 1. na Kongresnem trgu, 2. na Viču in 3. pri Sv. Petru. Naj bi ne bilo v Ljubljani nobenega našega delavca, ki bi ne bil član naših društev. Agitirajte med seboj za pristop v ta društva.

Socialna demokracija in Slov. Ljudska Stranka. Mislili smo, da ima naša slovenska socialna demokracija vsaj troho poštenja v sebi. Ne maramo sicer, da bi socialna demokracija Slovenski Ljudski Stranki komplimente delala, ampak mislili smo, da bo vsaj toliko poštena, da bo rade volje priznala velike zasluge, katere si je Slovenska Ljudska Stranka s tem pridobila, da je vsem delavcem v deželi vrata v občinske zastope odprla. Ampak seveda smo se korenito zmotili. Niti besedice priznanja! Namesto tega pa obklada stranko z vsemi mogočimi priimki in zliva cele golide gnojnice na njo. Imenuje jih »Rdeči Prapor« »komedijante, ki pretakajo krokodilove solze,« »svetohlince, svojate, ki se spreminjajo kakor bazilisk«. To je samo nekaj cvetk iz rdečega polja; več ne zapišemo, ker nimajo take psovke za nas nobenega pomena. Psovati zna vsak človek, zato ni treba prav nobene posebne brihtnosti. To pa lahko rečemo, da slovenska socialna demokracija v surovosti vse druge daleč prekaša!

Trojni delavski kapital. Vsak mlad delavec, ki stopi na delavsko pozorišče, je pisal Adolf Kolping, ima trojni kapital, kateri mu donaja veliko sadov, ako ga zna prav uporabiti. Prvi so njegove telesne in dušne sile; kdor mora od dela živeti, za tega so njegove moči prvi in najvažnejši pogoj, prvi in največji kapital življenja. Zdravo, močno, krepko telo z mirno, jasno dušo je za vsakega človeka predpogoj srečnega življenja, posebno pa še za delavca. Moč ustvari pogum, mir in eneržijo. Poguma in eneržije človek zmirom potrebuje, ne samo v mladosti, ampak tudi na stara leta. Zato je potrebno za mladega delavca, da svoje sile in moči hrani in varuje. Kdor svojo moč v mladosti s prevelikim naporom ali pa z nezmernim, lahkomisljenim življenjem razsipa, zapravlja, ta bo kmalu občutil vso grenkobo takega postopanja. Pri delu se mora telesna in duševna moč vaditi, uriti, krepčati, ne pa izgubljati; zabava, oddih pa mora naše dušne in telesne moči zbrati, ne pa pogubljati. Življenske izkušnje nas uče, da kdor proti tem pravilom živi, sam sebi grob koplje. Glejmo po mestih te blede, raztrgane, usahle obraze, te ljudi brez vsakega poguma in veselja do dela, ta bolečina, hiračoča, zgodaj uvela telesa, ljudje, ki so v najboljših letih, ki pa izgledajo kakor stari strahovi! Pomnimo to, naša moč je prvi naš kapital. — Drugi naš kapital je sad našega dela, naš zaslužek. Tudi tega ne moremo prezreti. Pametna varčnost, ki je prosta vsake skoposti in nesmiselne zapravljivosti, je za delavca neizmerne važnosti. Kolikokrat slišimo o mladih ljudeh, ki se vesele še svoje mladosti, da vse zapravijo, kar jim v roke pride. Je precej resnice na tem; in ko si taki ljudje svojo rodbino ustanovijo, jim zmeraj vsega manjka, ker so se v mladih dneh preveč razvadili in na izdatke navadili, katerih sedaj ne morejo pogrešati. Ravno taki ljudje, ki denar najlažje zaslužijo, ki ga navadno igraje zaslužijo, zapadejo najraje ti mladostni lahkomiselnosti in zapravljivosti. Če se redno toliko ven izmeče kakor se zasluži, se lahko zgodi, da se včasih nič ne zasluži, ali pa pride bolezen, nesreča v hišo in potem smo na suhem. Naš zaslužek in njegova umna uporaba bi bil drugi delavski kapital. — In tretji kapital je čas, posebno čas mladosti. »Čas je zlato«, pravi angleški pregovor; posebno pa velja ta rek za mladega delavca. Kar je zanemaril v mladih dneh bodisi v pouku, bodisi v življenskih izkušnjah, to bo težko več kdaj dohitel. Svoj čas moramo obračati v koristne stvari, v tiste, ki jih bomo v življenju rabili, ki imajo kako zvezo z našim stanovskim poklicem. Urejeno delo, bister pogled v svet, neka zdrava, trezna sodba o razmerah, v katerih se gibljemo, je velike koristi za delavca. To so pa samo sadovi pridnega, marljivega, urejenega življenja. To so trije kapitali, katere imejmo vedno pred očmi, zakaj, ako jih zapravimo, bomo na starost velike obresti plačevali.

Okno v svet.

SOCIALNI KURZ.

V zadnjem predavanju smo obravnavali razne vrste socializma in navedli razne šole in njih zastopnike, ki hočejo seveda vsak po svoje, po svojih načelih delavsko vprašanje rešiti.

1. Krščanski socialci, ki zajemajo svoja načela iz krščanstva; njih nauk se imenuje krščanski socializem. Po njih misli se je treba upreti in boriti proti sebičnosti, samoljubju; pravičnost in ljubezen, to sta glavna činitelja preporoda človeške družbe.

2. Komunisti; to so ljudje, ki trdijo, da izvira vsa delavska beda od zasebne lasti. Uče, da je treba vso zasebno last odpraviti in hočejo vse premoženje posplošiti. Najvažnejši med temi so socialni demokratje, ki trdijo, da se mora vse zemljišče in ves obrtni kapital posplošiti in da mora vse pridelovanje in izdelovanje država voditi. Njih prvaka sta Marx in Engels.

Ne maramo biti nahodni, hripavi, zasliženi, ne kašljajo, nismo slabotni, ne nervozni; uporabljamo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Poizkusna dvanajstletna franko 5 kron. Imamo dober tek, zdrav želodec, nikakih težkoč, zato pa Fellerjeve odvajalne rhabarbara-kroglice z znamko „Elsakroglice“. 6 škatlic franko 4 krone. Dobivajo se pri E. V. Fellerju v Stubi, Elzin trg št. 264 (Hrvaško).

Našim gospodarstvom

priporočamo priznano najboljši pridatek za kavo „**Zagrebski pravi FRANCK**“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek.

Kdor ve razločiti dober likér od slabega, hoče imeti

želodčni likér

Po slabem pitju
Si bolan,
Od tega boš
Vesel, močan!

„**FLORIAN**“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •

PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, sfranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovno ilfe se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

**Ljubljana, Stritarjeva (Špi-
falska) ulica 5, to je glavna
trgovina. Podružnice tvrdke
so: Pri Skofu, Pogačarjev
trg (Sadni trg) v veliki mestni
hiši Pri Miklavžu, Medena**

ulica

V vseh teh trgovinah se bode-
te prepričali v veliki zalogi blaga
vseh vrst v nizkih cenah in pri-
jazni posrežbi

**Pazite natančno na
imenovane tvrdke!**

Na deželo se pošiljajo
vzorci pošilne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pri-
četih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.
Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.
- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA
POSJOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCI«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

**priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke**

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bole- činam, steklenica 20 vin., 6 ste- klenic 1 krono.	nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi po- spešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, ste- klenica 20 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odva- jalno, krepilno in slast po- spešujoče sredstvo, steklenica 50 vin., 6 steklenic 1 krono.
Obliž za kurja očesa, brada- vice in trdo kožo, mala škatl- jica 50 vin., večja 1 K 20 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.	Trpotčev sok, izvrsten pripo- moček proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognji- vanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti ble- dici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot:
izgotovljenih oblek domačega izdelka,
velika izbira klobukov in čepic, vseh
velikosti obuvala, perila, ovratnic, kov-
čekov za izseljence, srebrnih ur in ve-
rižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

Čisto
nizke cene!

Pri-
znanu
solidno
blago!

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju
in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete
in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v L. 1908
čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog
čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela »Union« za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik
zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0 od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje
po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest.,
podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg.
Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar,
svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil-
Ivan Poliak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4¹/₂%, to je: daje za 200 kron 9 kron
30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Redni davok plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

